

Abonamintul

Pentru monarhie:

Pre an 6 fl., 1/2 an 3 fl., 1/4 an 1 fl. 50 cr.

Pentru străinătate:

Pre 1 an 18 frcs., 1/2 an 9 frcs., 1/4 an 4 frcs. 50 cm.

Fóea apare în fie care Sâmbătă.

Unirea

Fóe bisericescă-politică.

Insertiuni

Un şir garmond: odată 7 cr., a doua óra 6 cr., a treia óra 5 cr., şi de fie care publică-ţiune timbru de 30 cr.

Totú ce privesce fóea să se adreseze la «Redacţiunea şi Admini-straţiunea Unirii» în Blaşiu.

Anul III.

Blaşiu 15 Iuliú 1893.

Numérul 28.

Regularea dreptului alegerii Mitropolitului.

** Suntú deja trei luni dela 16 Aprilú, memorabila dí a candidării la vacantulú Scaunú Mitropolitanú. Maiestatea Sa încă până acum nu s'a înduratú a denumi pe nici unulú dintre cei aleşi, proprie candidaţi, şi póte că vorú trece încă multe luni, până cândú Archidieceasa de Făgăraşú şi Mitropolia de Alba-Iulia íşi va avé pe mirele seú. Orí cândú însă se va întimpla acésta, unú lucru ílú vomú aduce numai decátú aminte noulú Mitropolitú, şi acesta este regularea dreptului alegerii Mitropolitului.

Până la sinodulú electoralú din urmă nici unú sinodú nici electoralú nici de altá categorie nu s'a ocupatú seriosú de regularea dreptului acestuia de așa mare însemnătate pentru biserica nóstrá. Celú dela 1850 şi 1868 s'au ocupatú mai multú de ficţiuni istorice şi de dorinţe confuze. De abia celú dela 1893 a páşitú pe o cale mai bună sulevândú în modú seriosú cestiunea regulării dreptului acestuia.

Cândú vorbimú însă de regularea dreptului alegerii Mitropolitului, nu punemú pondú ca „Gazeta“ şi ca dlú Densuşanú pe împrejurarea, ca clerulú să i-se dea dreptulú mai „democraticú“, însă numai la părere, de a alege nu trei, ci numai unulú, pe care Maiestatea Sa să aibá dreptulú de a-lú întáři. Nu punemú pondú pe împrejurarea acésta, de o parte pentru că cu greú credemú, că

în timpulú de astáđi amú puté câştiga unú atare dreptú, érá de altá parte, dacá numai dreptulú de a candida trei persóne este regulatú, cum se cuvine, atunci pentru noi este multú mai favorabilú decátú dreptulú de a alege numai o persóná. Cáci cu dreptulú de a alege numai o persóná este legatú chiarú şi la gr. orientali dreptulú maiestaticú de a o întáři sau de a o respinge. De dreptulú candidării însă este legatú numai dreptulú maiestaticú de a denumi pe unulú din candidaţi, nu însă şi dreptulú de a-i respinge pe toţi trei. Şi așa clerulú totdeauna póte candida atari trei persóne, încátú să fie deplinú mulţámitú cu denumirea orí căreia. Dacá însă se alege numai o persóná, atunci acésta póte fi în continú respinsá, până cândú se alege persóna doritá de guvernú, cum s'a întimplatú la gr. orientali şi în parte şi la Sêrbi. Astfelú putemú cu totú dreptulú să dicemú, că pentru noi e multú mai favorabilá candidarea de trei persóne cu dreptulú maiestaticú de a alege pe una din trei, decátú dreptulú de a alege o singurá persóná însă cu dreptulú maiestaticú nerestrinsú de a respinge.

Este adevératú, că óre cândú amú avutú dreptulú de a alege numai o singurá persóná pentru scaunulú mitropolitanú. Cândú însă după unire Coróna a luatú asupra sa sarcina de a provedé pe Mitropolitulú nostru cu temporalele de lipsá, ceea ce s'a întimplatú mai târđú definitivú prin donarea domi-

niului principescú dela Blaşiu, atunci Împératulú a câştigatú dreptulú de patronatú şi asupra Mitropoliei nóstre, şi eo ipso dreptulú denumirii Mitropolitului. Cu tóte acestea însă curtea împéretescá, ca să nu înstráineze pe Románi dela S. Unire, nu s'a folositú de dreptulú acesta, ci l'a modificatú numai întru atáta, încátú a póffitú, ca să nu se mai alégá numai o singurá persóná pentru scaunulú mitropolitanú, pe carea să o întárescă orí respingá, după cum va afla cu cale, ci a póffitú, ca în viitoriú clerulú să-i designeze trei persóne, din cari apoi împératulú să denumescá pe una. Împrejurarea, că chiarú şi manifestulú de unire dela 1698 vorbesce de alegerea unei singure persóne ca condiţiune a unirii, nu alterézá lucrulú de locú, cáci atunci împératulú încă nu avea dreptú de patronatú asupra Mitropoliei nóstre, nefácendú încă pentru susţinerea Mitropolitului nostru nici o donaţiune de dominiú. Şi așa manifestulú n'a pututú avé în vedere decátú stárilé de atunci. De aceea clerulú n'a greşitú atáta cu aceea, că n'a remonstratú în contra modificării dreptului electoralú după primirea donaţiunii regesci, a greşitú însă cu aceea, că n'a póffitú, ca dreptulú acesta să fie regulatú prin unú statutú, așa câtú de o parte să fie adevératá candidare, érá de altá parte să fie în elú prevédute barém cele mai însemnate eventualităţi. Cu deosebire însă a greşitú clerulú, că după reactivarea Mitropoliei schimbându-se cu to-

Feuilleton.

Náluca.

Acum suntú cincí ani, de cândú mă logodisem cu soţia mea. Relaţia nóstrá nu cuprinsese nimica romanticú. Venimus, vidimus, vicimus. Párinţii Leontinei făcurá mai puţine împotríviri de cum mă temeam. Dimpotriva mi-se dádu de seire, că am voe să statorescú eú terminulú cununiei, şi de óre ce eram aprópe de trei decí, nu aveam timpú de perdutú.

Ími inchiriáí o vilá în depártare cam de o órá dela cetate. Acolo voiam să locuescú cu Leontina. În dosulú vilei aspectulú era cu adevératú încántătorilú. Dar asta nu împórtá. Ceea ce trebue să spunú, e că spre méđá nópte dela vilá, dar despáritú de ea prin alte căsi şi gráđini, era unú cimiteriú nóú şi încă puţinú împoporatú.

Érá în luna lui Augustú, cândú díua începe a se scurta şi pe la optú óre începe nóptea. Íntr'o sará şedeam în vila mea şi cercam a-mí inchipui cu multá sentimentalitate fiitórea mea fericire. Începuse a însára. Dar după ce gândulú meú sbura pe airea,

asta puţinú mă importa. Afară era o linişte neobicinuitá — nici o frunđá nu se mişca, nici unú sgomotú nu se auđia din culiná orí din veciní, nici măcarú látratulú vre unui căne nu-mí aducea amite, că în lumea asta mai vieţuescú şi alte fiinţe afará de mine. Acum mă coplesi unú simţemintú — nu scíú cum: eram convinsú despre aceea, că viaţa póte să se continue în forme invisibile şi necuprinse, şi priviam cu fiorí în juru-mí: aşteptam ceva.

În chilie se întunecá de odatá şi aerulú se réci. Simţiam cáţiva picurí de sudorí pe frunte, şi deşi de o camdatá nu aveam nici unú motivú de a mă nelinişti, totuşi mă cuprinse o frică necuprinsá. Ími îndreptáí privirea spre feréstrá, şi acolo—acolo o vedúí pentru întâia dată.

Afará înaintea ferestreí státea o umbrá întunecósá. Conturile ei se deosebiaú fórté marcantú de cátrá azurulú ceriului. Ea era fără colóre şi aprópe fără formá, dar cu tóte acestea mi-se párea, că vedú o fiinţă omenescá îmbrácatá în haíne albe de ale morţilor. Şi ochii îi scilipiaú ca fosforulú, obrájii îi erau cufundaţi, buzele parcá-i trémuraú de patimá şi fruntea îi era încreţitá.

Nu mă ruşinezú a mărturisi, că m'a cuprinsú frica.

„Aşa dar în sfârşitú totuşi te-am găsitú,“ díse náluca aruncându-mí o privire turbatá.

Eú nu dísei nimica. Nici n'aveam, ce să dicú.

„În sfârşitú te-am găsitú,“ díse náluca din noú. „Ce să facú acum cu tine?“

Eú nu puteam să facú alta decátú să privescú la ea uimitú şi fără pricepere. Náluca întinse unú braţú de sub acoperemintulú celú albú, în care era învelitá. Braţulú era lungú şi subţire şi avea o tetovare, carea înfáţisa o corabie cu vintrele pline şi deasupra lorú dóue óse încrucisate şi o căpáţină. Óspele era iritatú şi manevra cu braţulú seú pe dinaintea feţei mele. Eú observam, că mişcárilé braţului lui nu mişcá aerulú de locú. Dar lucru ciudatú: cândú începu a mă ameninţa, începuí şi eú a-mí regási curajulú.

Mişcárilé lui deviniaú totú mai ameninţátóre, şi elú le însoţi dór şi de dóue decí de orí cu întrebarea, carea mí-o rostise: „În sfârşitú te-am găsitú, acum ce să facú cu tine?“ Se párea, că nu scia să mai dicá altceva.

tulă împrejurările, nu a poftit în continuu regularea dreptului acestuia. Pentru aceea lucrul în dezvoltarea sa logică a ajuns la nise stări, cari nu se mai pot suferi așa, cum sunt.

Așa mai întâi, precum se vede din acte, până la reactivarea Mitropoliei candidarea celor trei persoane prin clerul era considerată de un drept al clerului. Dela reactivarea Mitropoliei însă, precum se vede din rescriptele ministeriale din 1868 și 1893, nu mai e considerată ca un drept, ci ca o grație, încât în amândouă se dice apriat, că candidarea nu are să servescă de casă de precedentă pentru viitorul, ci rămâne rezervat dreptul maiestatic de a denumi pe Mitropolitul și fără candidare. Guvernul se bazează pe împrejurarea aceea, că înainte de reactivarea Mitropoliei clerul candida numai la un scaun episcopesc, după reactivarea Mitropoliei însă candidă la un scaun mitropolitan, și așa împrejurările sunt cu totul schimbate. La motivul acesta al guvernului însă se poate răspunde cu temei, că dreptul electoral l'a avut clerul încă atunci, când scaunul de Alba-Iulia era scaun mitropolitan, și dacă nu l'a pierdut, când scaunul mitropolitan s'a prefăcut în scaun episcopesc, atunci nu vedem nici o cauză, pentru care să se pierdă dreptul acesta, când scaunul episcopesc fu repus în starea sa de mai înainte, va să dică fu prefăcut erași în scaun mitropolitan. Afară de aceea Mitropolia de Alba-Iulia și astăzi se estinde totu preste acele ținuturi, preste cari s'a estins vechea Mitropolie de Alba-Iulia.

A doua, până în ziua de astăzi nu este regulată cestiunea presidiului în sinodul electoral. Vicariul capitular arhiepiscopesc nu poate duce presidiul în un sinod, în care sunt membri și din alte diecese. Comisarii regesci, după însăși noțiunea cuvintului, au altă chemare în sinod, era nu de a duce presidiul. Și apoi nici nu se

prea unesc cu canoanele, ca în sinode presidiul să nu fie al ierarhiei, ci al comisarilor puterii civile. Anomalia cea mai curiosă însă este, că la alegere nu concurge nici singurul arhidieceasa, nici întrăgă Mitropolia, ci pe lângă arhidieceasă numai nise fracțiuni și încă numai din două diecese, era din a treia nici un singur votant. După aceea nu este statorit nici aceea, că la alegere cari protopopiate au să concurgă, cele prezente ori cele din trecut. S'a vedut acesta cu ocaziunea alegerii din urmă, când din arhidieceasă au concurs tractele din prezente, din diecesa Lugoșului însă tractele din 1868, și așa amândouă diecesele acestea au pierdut mulți votanți din cauza neuniformității. Mai departe tracte cu câte 30—40 de preoți trimiți doi reprezentanți ca și cele cu câte trei — patru preoți. Ce se ține de corpul profesoral din Blăși, prin lege nici astăzi nu e statorit, că au votu activ numai acei profesori, cari sunt preoți ori și cari sunt numai candidați de preoți. Nu e determinat mai departe, cum au să fie compuse sinodele electorale protopopesci, din toți preoții din tractu ori din toți parochii, nici cum are să se întimple alegerea în ele, cu ce majoritate, și la casă când nu se câștigă majoritatea, atunci care e corectivul, balotajul ori compromisul? Nu e determinat mai departe nici aceea, că ce să se întimple cu acei preoți, cari nu se țin nici de capitul, nici de mânăstire, nici de corpul profesoral, nici de vre-un tractu protopopesc, deși au oficii publice arhidieceșane. Apoi candidarea prin o singură votare pe o singură persoană poate fi în unele casuri ridiculă, intrând în ternariu ore cine numai cu un vot, și după praxa de până acum și acela are dreptu a se gera ca un candidat. Asemenea nu scim, ce s'ar întâmpla, când pentru locul alu treilea ar fi doi sau trei, cari ar ave voturi egale, precum nici aceea, că ce să se întimple, când un candidat ar repăși

ori ar muri înainte de denumire, să se întimple alegere nouă, și încă de toți trei candidații sau numai de unul, ori să între alu patru în ternariu.

Pe lângă acestea sunt încă o mulțime de cestiuni, cari nu le-am atins și cari trebuiesc regulate prin un statut, pentru ca alegerea să se potă numi într adevăr alegere, și ca să nu ajungem vre-odată în vre-o încurcatură, din care să nu mai putem eși.

Maiestatea Sa încă la 1850, deodată cu înalta-i deciziune de a reactiva Mitropolia de Alba-Iulia cu cele două episcopate sufragane noue, a promis, că în viitor se va regulă completarea scaunelor arhieresci din întrăgă provincia. Cestiunea însă de atunci a durmit în continuu. Sulevându-o sinodul dela 16 April 1893, va fi numai indiferentismul nostru de vină, dacă o vom lăsa erași să dormă. De aceea foarte credem, că Capitulu și Consistoriul mitropolitan îndată după umplerea scaunului va aduce aminte noului Mitropolit dorința acesta a clerului. Atata însă nu ajunge, ci și clerul din afară în sinodele protopopesci de toamnă sau primăvară ținute mai întâi după completarea scaunului voru trebui să facă Mitropolitului cunoscută dorința acesta justă rugându-l, ca spre scopul acesta să concheme un sinod ori congres arhidieceșan spre a face cel puțin pașii cei dintâi.

Noi din parte-ne promitem solemn, că vom da totu sucursul posibil, ca *tandem aliquando* să se reguleze cestiunea acesta.

Colera. — Foile aduc din mai multe părți ale țerei scirea despre ivirea unor casuri sporadice de colera. Prognosa mai multor medici renumiți făcută în toamna anului trecut, că colera nădușită preste iarnă va izbucni din nou în decursul verii, așa se vede, că se împlinesc. De unde la totă întâmplarea treuim să fim pregătiți la întâmpinarea acestui flagel al lui Dumnezeu.

„Ce voru să însemne nebuniile astea?” dusei eu în sfârșit. „Ce va să însemne, că dta intri la mine ca un hoț și te porți ca un nebu?” Lasă întrebarea, că ce să faci acum cu mine. De cumva ești o nălucă, carea și-a pierdut mîntea, spune-mi-o. Era de nu, te rog, să nu fii așa urticios, și mai grăsește și altceva. Nu poți să-ți exprimi mânia și într'altu chip, omule? Nu scii sudui?”

Elu suspina și-și frângea mâinile.

„Asta nu o pot,“ duse apoi. „N'am voe să o fac. Ași dori, să o pot face. Ce să faci acum cu tine?”

„Capu de bostan, ce ești, dór m'ai întreatu deja de vre-o două dec de ori. Dar tu ești o nălucă, și nălucele nu pot face nimica. Până acum nu credeam, că există năluce, acum vedu contrariul. Dar acum bagă de samă, ce-ți voi face eu!”

Mă sculai și luai în mână vatrariul. Îl impunsei cu elu, îl tiai în două și în patru, era elu se pleca la fiesce care lovitură, se retrăgea și striga.

„Ved, că nu-mi poți face nimica? Eu fac cu tine ce vreu. Dar tu ce-mi faci?”

Elu se repeși la mine, își ridică mâna și mă lovi în față. Mi-se părea, ca și când un vînt rece mi-ar fi atins față.

„Asta e totu?” dusei eu. „Asta o poți face, de câte ori voesci.”

„Nu-ți e témă de mine?” întrebă elu, ca și când ar fi un lucru ne mai pomenit, ca un om să cuteze a se prinde cu o nălucă. „Într adevăr nu te temi de mine?”

„Nici decum.”

„Elu nu se teme de mine! Omule, privește la hațele mele! Eu viu din cimiteriu — din mormintu!”

Mă cuprinsera fiori. Elu o observă acesta, se repeși la mine și mă prinse de gât, și eu observai acum spre surprinderea mea, că ceea ce mai înainte mi-se părea ca un vînt rece, acum era simțibil. Eu simțiam la gât degetele lui cele reci, lungi și slabe. Fața lui era aprinsă de dorul de răsbunare. Ochii lui priviau infuriați în ai mei, dinții lui scipiau. Dar frica mea ținu numai un moment. Înte m'am recules și am privit cu curaj în fața lui. Și cum priviam în chipul acesta, degetele lui începu a-și perde simțibilitatea și în locul triumfului se desena pe fața lui furia desamăgită. Apoi se retrase cu o privire furioasă, se aruncă în scaunul meu și privia în jur prin odae.

„Nu concedu să șadă în scaunul ăsta altu afară de mine. E alu meu. Poftesce, de-ți alege altu.”

Elu se sculai și-și alese altu scaun.

„Pe acesta?”

Scaunul acela era chiar lângă alu meu. Îl recercai deci, să se așede într'altu, care era în ceea parte a oăii. Elu o și făcu. Eu mă aședai acum în scaunul meu și începu a-mi studia situația.

În casă nu locuia afară de mine fără numai o bucătăresă bătrână, și acesta petrecea în cină. Locuitorii din casele vecine au pornit în călătorie de vară. Și eu aveam sub coperișul meu o nălucă, — după toate semnele o nălucă nebu și foarte primejliasă, și nu puteam să scap de ea, dacă nu mergea ea de bună voe. Căci năluca nu o poți împinge nici călcă, nici nu o poți arunca pe uși ori pe ferestră afară. Nu o poți incuia într'o odae, ca apoi să poți dormi liniștit în cea din vecini. Și mai pe sus de toate nu scii nici odată, ce grozăvenii va să sevărgescă ea în clipa următoare. Și în vreme ce eu gândiam acestea, începu a băga de samă, că era mă cuprindea spaime, — dar în măsură mai mică decât întâia oră. Dar oșpele meu încă o observă acesta, și în aceeași clipă era simțiam degetele lui oșose la gât. Eu îndată scăpai de ele: îmi reafai curajul, și năluca era se sguli pe scaunul său. Nu-mi ese din mîntea, cum șede ea acolo, cu capul răzimat pe mână,

Stările de totă triste, ce le produce colera, sunt cu multă mai înfricoșate la cetăți decât la sate. Numai sufletele adevărat religioase sunt în stare a privi în fața ei fără a veni în confuziune. Dimpotrivă necredinciosul îndată ce o simte sau o vede la alții, își pierde numai decât tot echilibrul, și se simte cuprins de o panică, care apoi îl trântesc în confuziunea cea mai mare. De aci vine apoi, de printre necredincioși colera răpesc multă mai multe jertfe decât printre credincioși, căci panica și confuziunea necredinciosului este nutremitul cel mai bun al colerei. Și apoi necredința este de comună mai mare la cetăți decât la sate. Pe lângă aceea necredincioșii îngrijii numai de viața lor își uită de toate datorințele sociale, oficioase și de caritate față cu cei cuprinși de coleră. De aceea printre necredincioși de multe ori zac morboșii de coleră părăsiți de totă lumea, și chiar nici morții nu este câte odată cine să-i îngrope. Așa ceva între credincioși nu se întâmplă. Ei în furia cea mai mare a epidemiei nu-și uită de datorințele creștinesci față cu cei morboși și morți de coleră.

Poporațiunea noastră însă este mai cu samă la sate decât la orașe, și așa desastrelor, ce le poate pricinui în poporațiunea noastră, la nici o întâmplare nu pot fi așa mari, ca în alte poporațiuni. De altă parte însă țara este cu multă mai rămasă îndărăptă, decât să aibă atâtea spitale, câte ar fi de lipsă la casă de epidemie. După aceea nouă Românilor ne lipsesc deplin instituțiunea călugărilor, a acestor eroine a filantropiei și carității în timpul de epidemie, cari cu curajul și abnegațiunea lor supraomenescă au stors admirațiunea chiar și a necredincioșilor. Căci au fost casuri, când pe nefericitii morboși de ciumă și epidemie i-a părăsit totă lumea, numai ele nu. De aceea dacă erupând epidemia ar fi lipsă de spitale pe la sate, neavând călugărite spre a fi folosite la îngrijirea morboșilor, am trebui să ne folosim la lucrul acesta delicat numai de omeni decât în privință morală și lipsiți de conștiință.

Putem dară să dicem, că noi în privință socială de loc nu suntem pregătiți spre întimpinarea unui atare flagel. De

și-și strângea haina cea albă și lungă în jurul trupului.

„Spune-mi, rogu-te, ce vor să însemne acestea?” dișei eu.

„Ele vor să însemne, că te voi sugruma ca pe un câne, dacă te temi de mine; că eu șed aci și aștept clipa, în care vei afla, cine și ce sunt eu, și-ți vei aduce aminte de relele, cari mi-le-ai făcut, clipa, în care îți vei aduce aminte de fărâdelegea ta, și se va deștepta în tine convingerea despre aceea, că ești părăsit și că există o altă lume. Da, eu vedu, că vine clipa aceea! Nervii tăi nu mi-se vor mai pute împotrivi nici măcar un pătrariu de oră, și atunci te voi prinde de gât și-ți voi strânge viața.”

„Dar de una îți uși,” îi dișei. „Îndată ce bag de samă, că-mi slăbesc nervii, — ceea ce altcum nu e probabil, — mă voi scula cu totă liniștea și voi merge în cetate. În casină nu se admită năluce.”

Elu nu replică nimica. Într-unu târziu dișe: „Acuși va trebui să te culci. Dór nu vei priveghia totă noaptea?”

„Câtă vreme poți să petreci aci.”

„Câtă vreu.”

(Va urmă.)

aceea ce putem face spre a ne apăra, sunt numai mijlocele profilactice. Pentru aceea preoțiunea noastră, singura dăătoare de sfat a poporului, are înainte de toate să favețe pe popor, că până ce există pericolul, să se nutrească bine cu nutremitul din regnul animal și nu din cel vegetal, și să se rețină dela post, după ce Sfinția Sa Pontificele a dat dispensațiune dela post pentru toate locurile, unde e pericol de coleră. Mai departe trupul și locuința să fie totdeauna curate, și să se încunjure mai cu samă mâncarea pomelor, cum și contactul cu locurile atinse de coleră. De mare însemnătate este în timpul de coleră apa, ce o be poporul. S'a observat în Spania, că în una și aceeași comună între locuitorii, cari au beut apă din unu isvor, au murit mulți de coleră, pe când între cei cari au beut din altul, n'a murit nici unu. De aceea unde erup colera, poporul numai decât să încete de a be apă din isvorul îndatinat și să-l schimbe cu altul, sau apa să o fêrbă mai întâi și să o rēcască, și apoi să o be. Dumneșu singur știe, ce secret alu naturei zace în apă și relațiunea ei față cu colera. Încrederea și speranța în Dumneșu stimulează sufletul și îi dă tăria, carea pe omu îl face foarte puțin dispus spre coleră. De aceea în continuă trebuie poporul învățat, ca observând toate mijlocele prescise de știința medicală, cea mai mare speranță să și-o pună în Dumneșu, vârsându rugăciuni continue cătră el. Rugăciunea umple pe omu de încredere, încrederea alungă frica, și apoi frica predispuie tare spre coleră. Rugăciuni publice în biserică sunt asemenea foarte de recomandat acolo, unde a erup epidemia. Era ca perindul trupul, să nu pără nici un suflet, dacă undeva grasă epidemia de totă tare, este foarte cu scop, ca toți credincioșii, și cei sănătoși să se mărturisesc și cuminece ca la Paști, câtă fiesce care să fie în totu momentul pregătit, ca nu cumva preotul fiindu prea ocupat să móră vre-unu ne-provêdut.

Încolo suntem totdeauna în mâna lui Dumneșu, și și până când încă nu suntem încunjuiați de epidemie de toate părțile, datorința noastră este, ca să ne rugăm lui Dumneșu, ca „să i-se întorcă mânia, ce poate pe dreptul se pornesc asupra noastră”.

Revistă bisericescă.

Roma.

Foile catolice din capitala lumii creștine anunță fundarea unui colegiu pentru clericii de ritul siro-maronitic în Roma. Acesta este alu cincilea colegiu național ridicat sub guvernarea glorioasă a Pontificelui Leonu XIII pentru creșterea clerului tineru din străinătate. Celelalte patru colegii naționale sunt: cel armên, cel boem, cel spaniol și cel canadên. Cestul din urmă este condus de preoți din congregațiunea francesă S. Sulpice, era celelalte de preoți seculari. Colegiile naționale mai vechi pentru educarea clericilor se mai află în Roma: cel germano-hungaric (condus de Iesuiți), cel francesu (condus de părinți numiți ai Spiritului S.), cel iric, anglesu, scotic și nord-americanu (condus de preoți seculari), cel polon (condus de părinți Resurec-

ționisti), cel grecescu și cel sudamerican (condus de părinți Iesuiți). În colegiile acestea se află tineri din totă lumea creștină.

Austria.

Cu bucurie constatăm, că exemplul Germanilor catolici de a se întrui în fiesce care anu în congrese este imitat și de catolicii altor țeri. În Spania, Italia și Austria s'au ținut atari congrese, cari au contribuit foarte mult la deșteptarea conștiinței catolice și la chiarificarea ideilor pe terenul social, politic și științific. În 5 a c. s'a deschis în Krakau congresul catolicilor din Galiția. La congresu au luat parte catolicii de toate trei riturile din Galiția. Între alții au fost de față nunțiul apostolic din Viena Agliardi, episcopul principe de Krakau cardinalul Dunaievski, mitropolitul rom. cat. din Lemberg Moravski, mitropolitul gr. cat. din Lemberg Sembratovic și arhiepiscopul armeno-catolic din Lemberg Issakovic, reprezentanții capitulelor catedrale și ai auctorităților civile și militare, precum și alte persoane însemnate din cler și din popor.

Mai întâi a salutat primul congresu al catolicilor galițieni cardinalul Dunaievski. Apoi a vorbit mitropolitul gr. cat. Sembratovic. Elu a schițat pe scurt istoria bisericii rutene, care pururea s'a alipit cu credința de Roma. Nobilimea rutenă, ce e drept, și-a schimbat ritul, dară pentru aceea totuși are datorința de a apăra s. unire în cercul său de activitate. Națiunea rutenă se alipește de ritul său, deorece în decursu de seculi ore cum a concreșcut cu el, acesta însă este un avantaj pentru biserică universală. Biserica poartă grije de credincioșii ruteni și de cei poloni. Divergențe de păreri se pot naște între dînșii, dară în ceea ce privește religiunea, certe nici când.

Portugalia.

Liberalii francmasoni ajungându la guvern au adus o lege, prin care au expulsat pe membrii ordurilor religioase nu numai din țara mamă, ci și din toate coloniile portugese. Esecutarea acestei legi nedrepte a avut urmări destul de triste, căci depărtându-se călugării poporului, rămas fără instrucțiune religioasă suficientă, s'a înselbătecit și a decâtut astfel în privință morală, câtă chiar și diarele liberale ceru reintroducerea ordurilor religioase în colonii. Guvernul primește în cauza acesta cereri provêdute cu câte 20,000—50,000 de subscrieri. Se speră, că în curêndu se va abroga legea nedreptă, și călugărilor, cari lucră gratuit pentru luminarea și moralizarea poporului, li-se va deschide de nou teren nu numai în colonii, dară și acasă în Portugalia.

Revistă politică.

Afaceri interne.

Primariul Sibiului a conșes ținerea conferinței naționale române sub anumite condițiuni, între cari: ca *supușii străini* să nu între în sala desbaterilor și preste

totu să se refind în localurile publice dela ori ce demonstrațiuni; presiul conferrinței să nu permită oratorilor a face digresiuni contrare statului și legilor; publicul asistentu ca privitoriu să observe cea mai mare ordine; procedura penală, introdusă contra mai multor membri ai comitetului din incidentul distribuirii „Memorandului“ să nu formeze obiectul desbaterilor și concluseror conferinței.

Contra decretului primăriei președintele comitetului național a înaintat protestu la vice-comitele comitatului Sibiu din motivele, că nu este nici o lege, care ar da auctorității dreptul de a opri o adunare electorală ori de a da instrucțiuni cu privire la modul ținerii, cum o face acesta primariulu Sibiului. În sensul legii electorale primariulu ori subprefectulu cercului nu are dreptu decât să asiste la adunarea anunțată cu 24 ore mai înainte. Altcum de a îngriji, ca pe strade ori în localuri publice să nu se întimple demonstrațiuni, nu este datorința celor ce convocă adunarea, ci a poliției.

Nu scim, ce-lu înduplecă pe primariulu Sibiului la severitatea neîndatinată față cu conferința Românilor, ordinul guvernului ori dora proverbiala precauțiune săsescă? Chiar și diarele magiare condamnă în termin aspri procedura primăriei din Sibiu.

Conferința națională a Românilor este convocată pe 23 a c.

Germânia.

Proiectulu militar se desbate cu multu interesu în parlamentulu germân. Cancelariulu îl recomandă cu căldură dicend, că Germania deși este în stare a se apăra în contra inamicilor esteri cu armata, ce o are, totuși nu este în stare a impune și în afară. Deputatul din Centru Gröber în numele partidului său a decherat, că nu se simte îndemnatu a-și schimba atitudinea față cu proiectulu militar. Apoi a dis: „Cancelariulu imperiului afirmă, că pentru apărare suntemu destulu de tari, dară nu și pentru atacare. Dacă suntemu destulu de tari spre a ne apăra, atunci nimeni nu va îndrăzni a ne ataca. Apoi alianța puterilor din Europa centrală nu are nici o valoare? Dacă credeți, că nu are, atunci pentru ce nu lucrați, să intrăm în relațiuni mai strinse cu Austro-Ungaria? Altcum lucrurile sunt atatu de lămurite, cătu nu mai dorim nici desbaterile din comisiune, ci simpla reieptare a proiectului. Și dacă va succede guvernulu să se voteze proiectulu cu majoritate de câteva voturi, dară masele poporului îl voru reprobă și fără deosebire de confesiune se voru alătura la Centru, care singuru representă interesele morale și materiale ale poporului germân.

Correspondințe.

Bucuresci, 25 Iuniu 1893.

Priu „Monitorul Oficial“ dela 1/13 c. s'a promulgat în fine *Legea asupra clerului mirên și seminarilor*, sancționată de Regele în data de 29 Maiu v. — Am schitat deja

cuprinsul acestei legi privitoriu la clerulu mirên. Voiu adauge acuma, că modificările mai importante făcute în Senat și ratificate pe urmă și de camera deputatilor privescu numirile și judecata parochilor. Pe cându adecă în proiectulu votat de cameră se stipula, că parochii și protoereii sau protopopii se numescu de Ministru dintr'o listă de trei prezentată de Episcopu, Senatul a admis redacțiunea, că aceste numiri se facu „de către episcopulu respectiv, în înțelegere cu ministrulu cultelor“. Deosebirea faptică între acesta și prima redactare o va arăta esperința. — Cătu pentru judecarea preoților s'a suprimat tribunalulu mixtu prevădutu de Ministru, și s'a stabilit, că aceea se va face de către consistoriile eparchiale compuse din trei membri clerici, numiți pe trei ani de către episcopulu respectiv „în înțelegere cu ministrulu cultelor“. Acusațiunea făcută de ministru se va susține „de defensorii eclesiastici“, cari se voru înființa pe lângă ministerulu cultelor, ér cea făcută de episcopi prin revisorii eparchiali, cari asemenea se voru înființa pe la fiesce care eparchie.

Discuțiunea în Senat a fostu foarte lungă, ca și în Cameră, ocupându nu mai puțin de 12 ședințe. Desbaterile cuprind preste 150 de pagini de ale *Monitorului Oficial*. Deosebirea între discuțiunea din Cameră și cea din Senat consistă mai vrtos în aceea, că sala maturului corp a resunat în sus și în jos de canone și éra-și de canone. Éra și lucru firescu așa ceva, după ce în Senat de drept șed și cei optu episcopi eparchioți, dintre cari doi, Mitropolitulu Moldovei și P. S. Partenie alu Dunării-de-jos, au combătat proiectulu din tote puterile, mai ales însă s'a distinsu cestu din urmă, carele singuru a vorbit în discuțiunea generală trei ședințe întregi de câte patru și cinci césuri, ér în cea specială a prezentat la fiesce care articolu câte un amendamentu, însoțitu uneori de desvoltări foarte lungi. Totu asemenea de lungu a fostu și ex-anagnostulu Mârzescu, carele se pare că totă ziua trăsce numai cu canone amestecate ici colea cu Papa dela Roma. Nutritu cu asemenea bucate, onorabilulu Senatoru dela Iași nu simți nici o dificultate întru a canoni timpu de două zile pe senatori și în deosebi pe „ținêrul ministru“ dela culte. Multu mai curiosu a fostu, să veți pe radicalulu Panu manuându și dnasul canonele, firesce totu în spiritulu radicalu, proiectulu însă l'a apăratu pentru cuvintulu că prin el se dá preponderanță puterii statului asupra înaltului cleru, deși altcum crede, că „nu s'a pus destulă îngrădire auctorității episcopale, și statulu laicu nu a luat destule garanții“. Domnulu Sturdza vorbindu contra proiectului a insistat asupra raportului dintre biserică și statu susținend, că scopulu proiectului este „lăcisarea bisericii ortodoxe“. — Pentru au vorbitu dintre episcopi P. S. Ghenadie, astădi mitropolitu-primatu, și alu Rômniculu apărându proiectulu de invinovățirea, că ar fi contra canonelor.

Nu voiu resuma tote aceste discursuri lungi, ci voiu culege numai vre-o câteva pasage luate ca pe apucate. Mai întâi însă voiu aminti, că pe lângă lucrurile, ce se ținău strictu de obiectu, s'a vorbitu despre: raiu, pomul celu opritu, Davidu, Solomonu, Rovoamă, Nabat, Avram și Adoniram, Ioan Botezătorulu, Irod, vulpea lui Donici,

muceniculu Agatodor și cetatea Tianeilor, cele șapte sinode ecumenice înșirate mai de multe ori împreună cu ereticii mai vestiți, serbarea pascilor, *filioque*, *pontifex maximus* sau *marele podar*, clasa plugarilor, agriculturilor, negusturilor, magistratilor, ostășilor, generalulu Laudon, despre măgarulu făcutu popă la Vidin, liceulu S. Sava, Italia, Polonia, China, pascerea bobocilor, tomourile patriarhiale, stavropighi, absolutismulu Papei, (dômne feresce să fi rămasu așa ceva nespusu de d. Mârzescu!) infalibilitate, relațiunile Papilor cu văvoșii români, *Curia gratiae*, *Cancelaria romana*, *Datoria (!) romana*, *Rota romana* și alte dicasterii eclesiastice din Roma, etc. etc., că mi-ar trebui încă multu, ca să stârșesc pomeliculu. Spre a sci apoi, cam ce relațiune aveau aceste lucruri cu îmbunătățirea sôrtei clerului de mir, va fi de ajunsu următorulu pasaj: „În Occidentu însă nu s'a primitu (înșurarea preoților). Acolo așa de întăritu era obiceiulu (pe timpul sinodului ecumenicu dela Nicea) de a fi preoți nefinșurați, încatu a rămasu totu așa și până astăzi. Am disu adinaori „Roma bătrână și Roma păgână“, și că pe marele bărbat Constantin interesulu religiunii creștine și alu păcii imperiului romanu l'a făcutu să părăsescă Roma bătrână dela apus și să se ducă în Bizanțu în Orientu. Roma cea bătrână a rămasu totu așa de păgână, încatu episcopii Romei pörtă și adă unu nume păgân: *pontifex maximus*, adecă marele podar. Dar de unde vine această vorbă? Scim din mitologie, că Haron avea o luntre, cu care trecea presterulu Stix sufletele celor repansați din lumea acesta și îi ducea în paradis (!). Dar în creștinătate titulu de *podar* sau *marele podar* vine de acolo, că la începutulu Romei locuința preoților era dincolo de rulu Tibru, și templulu lui Ianus dincoace, și rulu Tibru cându vinia mare, preoții nu puteau cu înlesnire să trecă rulu pentru sacrificiile publice, ce se cereau, și s'au sfătuitu, ca să facă unu pod; și inițiativa acestei lucrări au luat-o preoții și ei prin influința și stăruința lor au făcutu podulu. Dar cui era să se dea îngrijirea acestui pod decâtu totu preoților? Și unul dintre dînșii, care era celu dintâi, acela a fostu intitulat cu numirea de *Pontifex maximus*; și până în ziua de adă îi dice astfelu episcopulu Romei. Lasă cetitorulu, să-și rupă capulu cu acestu argumentu alu Mitropolitulu Moldovei, observându din parte-mi numai atata, că dacă-i vorba de nume păgâne, a căroru purtare în sensu creștinescu ar fi o vină în Roma, atunci ar trebui să se ștergă chiar și acela de mitropolit, care după nascere încă păgân este.

* * *

Ce să mai culegem din lungile discursuri? Numai vre-o câteva grațiosități de ale dlui Mârzescu, căci cu altele am merge prea departe. *Mârzescu* impută Prelaților, că voescu să se desbrace de a ierta pe preoții condamnați. — *Episcop. Argeșulu*: Vă voi arăta eu motivele; sunt și alte canone, pe cari nu le-ați citat; voiți ca să vă credă publiculu numai ce spune-ți dvostri! — *Mârzescu*: Dorescu să-mi arătați acele canone, ca să mă umiliți; dar foarte mă îndoescu. — *Ep. Argeșulu*: Da, voi arăta motivele. Este destulă, de cându ne insultați, vomu răspunde, cum se cuvine. . . *Mârzescu*: Așteptu răspunsulu, P. S. Părinte. — *Ep. Argeșulu*: Cu acușățiunile dv. ați trecut

marginile buneii cuviințe! — *Voci:* A! — *Mărzescu:* Violența neobișnuită a episcopului de Argeș și expresiunea întrebuintată, pornită din mânie, dovedesce, că am mare dreptate. Roga apoi pe Teofilia Sa să se mai cetească încă odată canoanele împreună cu tâlcuirea lor. — *Ministrul de culte:* Sciți și eu un canon, care se exprimă cu totul altfel. — *Mărzescu:* Vă desfid, dle ministru, puteți consulta pe toți profesorii, și nu veți putea proba acesta. — *Ministrul de externe:* Voiți a absolve pe un popă eșit dela închisore! Acesta sustineți în discursurile d. v. v. v. — *Mărzescu:* Acesta este modul dv. v. v. de a vorbi în Senat, ședând pe bancă? — *Ministrul de externe:* Un preot eșit dela închisore nu poate să se mai urce în altariu; și dacă veți vorbi încă trei zile, totu acolo veți rămâne. — *Ep. Argeșului:* Un preot eșit dela închisore să mă judece pe mine? Acesta este autoritatea, de care vorbiți dv. v. v. — *Mărzescu:* Domnilor, să dea Dumnezeu ca prin legea acesta să moralizați clerul. . . . — *Ministrul de externe:* Acesta voim. — *Mărzescu:* Să dea Dumnezeu! Să dea Dumnezeu, ca prin legea acesta episcopii să-și cunoască mai bine datoriile lor! Să dea Dumnezeu, ca prin legea acesta biserica de resărită să fie ridicată la înălțimea ei cea adevărată! . . . dl. Lerescu dice: da . . . — *Ministrul de externe:* Toți d. v. v. — *Mărzescu:* Ei D. m. n. D. m. n. ! diceți toți! — *Ministrul de externe:* Advocat al cauzelor rele. — *Mărzescu:* Vă rog, dle ministru, să vă puneți o lăcă straje gurei și să vă retractați cuvintul acesta „advocat al cauzelor rele”, fiind că și eu vă pot spune „ministru de cauze rele”. — *Ministrul de externe:* Al treilea va judeca. — *Mărzescu:* Vă pot întorce grațiositățile, pe cari mi-le diceți, de aceea țineți-vă în limitele dv. v. v. ca ministru. — *Ministrul de externe:* Și dv. v. v. în limitele dv. v. v. ca orator. — *Mărzescu:* V'am d. v. v. eu ceva? — *Beldimanu:* De două zile, de când ne spuți . . . (sgomotu) — *Ministrul de externe:* Ieri ați insultat pe ministrul cultelor (fi d. v. v. nemernic explicat prin neexperimentat). (Sgomotu.) — *Mărzescu:* Nu l'am insultat (sgomotu). — *Ministrul de culte:* Glumeții au privilegiu! — *Mărzescu:* Ești glumeț, dle Ministru (sgomotu). — *Ministrul de culte:* De ce crezi d. v. v., că te-am tolerat ieri în cuvintul, care l'ai d. v. v.? — *Mărzescu:* Nu l'am explicat ieri? — *Ministrul de culte:* Da, și compatrioții d. v. v. de dincolo de Milcovu mi spun, că nu este exactă tâlcuirea d. v. v.; dar fiind că nu sunteți decât un glumeț, de aceea v'am tolerat și ieri, după cum vă tolerez și astăzi (aplaude, sgomotu, intreruperi). — *Președintele:* Vă rog, dle Mărzescu, continuați în liniște discutând legea. — *Mărzescu:* Dar cine e de vină, dle președinte? — *Voci:* D. v. v. (sgomotu). — *Mărzescu:* . . . Eu vă vorbesc cu canoanele aceste, slova neagră pe hârtie albă, și am nenorocirea să vă displac. Ce să vă fac? — Din ședința precedentă: — *Generalul Costaforu:* Cu greu o să puteți dovedi. — *Mărzescu:* O voi dovedi-o, scumpul meu general. . . . — *Generalul Costaforu:* D. v. v. vorbesi după carte. — *Mărzescu:* Da! după carte vorbesc; dar ce vreți? Vreți să vorbesc după capul d. v. v.? Nu veți că eu am peru pe cap. — *Generalul Costaforu:* Atăta ai peru pe cap. — O altă dată fiind vorba de păstase: — *Mărzescu:* Da! Sunt

multe. Sunt păstase de trei zile, de nouă zile, de trei săptămâni, de 40 de zile, de trei luni, și așa mai încolo, până la șapte ani, până la desgroparea mortului! . . . — *Ministrul de culte:* Mai este sfeștania, botezul, molitfele Stului Vasilie. . . — *Mărzescu:* Molitfele Stului Vasilie trebuia cete în consiliul de ministri. — *Încă una serioasă: Episcopul de Argeș:* Căldarul intră în dogme.

Philalet.

Seminariul Vanceanu de băeți.

Părinții, cari voesc a-și așeza pruncul în anul scolastic venitoriu 1893-94 în seminariul tinerimii române greco-catolice dela gimnaziul român greco-catolic din Blăși, sunt avertisți, că *terminul concursului de primire este 15 Augustu st. n.*, până la care și toți părinții au să-și trimită concursul adresat „Prea Venerabilului Consistoriu Mitropolitan în Blăși”, de unde în timpul cel mai scurt li-se vor espeda rezoluțiunile. Suplicele de primire a acelor băeți, cari n'au mai fost în seminariu, au să fie instruate cu *carte de botez, testimoniu despre clasa absolvată și atestată de vaccinare.*

Asemenea în suplici este a se însesna cu *acuratețea locuința și posta ultimă a supl-cantelui*, ca să nu se ivescă erori în trimiterea rezoluțiunilor.

Spre a fi primiți în seminariu trebuie să suplice și aceia, cari au fost deja în seminariu în anul scolastic expirat. *Cei ce nu vor trimite suplice în scris, nu vor fi luați în considerare.*

Condițiunile primirii sunt următoarele:

1. Pentru unu tinere vor fi de a se plăti câte 12 fl. pe lună și așa pe unu an 120 fl. Plătirea are să se întimple cu *tota punctualitatea* în 2 sau 4 rate *anticipative*, ceea ce părinților li-se aduce aminte cu *tota seriozitatea, căci altminte direcțiunea în decursul anului va fi silită a dimitte pe elevi, ai cărori părinți, tutori sau îngrijitori nu au solvit ratele la timpul său.*

2. Pentru fiesce care tinere la începutul anului este a se solvi o taxă de înscriere de 4 fl.

3. Fiesce care tinere are să aducă cu sine:

a) 4 părechii de schimburi bune de pânză sau giolgiu;
b) 4 năfrâmi de busunariu și 2 la grumadi;
c) 2 părechii de călțuni buni și 4 părechii de ciorapi sau obtele.

4. Vesminte de patu:

a) 1 saltea (sac de pae) de așternut de desubtu;
b) 3 fețe albe de patu;
c) 2 perini, 4 fețe de perini și 1 plapomă;
d) 2 fețe albe de giolgiu de acoperit patul.

Atătu vesmintele de patu cât și albiturile sau schimburile au să fie de acasă însemnate cu numele elevului respectiv, sau fiind numele cusut sau scris cu negrelă, ce nu se șterge prin spălare, căci altminte superioritatea institutului nu poate lua nici o răspundere la casă, când s'ar perde.

5. Fiesce care tinere are mai încolo să-și aducă 3 ștergare și 2 pepteni, unul rar și altul desu, apoi unu cuțitu, 1 furcuță și 1 lingură de metalu, 1 păharu și 3 servete.

6. Fiesce care tinere are mai încolo să-și aducă o perie de vesminte și de curățitu călțunilor.

7. Părinții în decursul anului scolastic să nu trimită fiilor lor din seminariu nici articli de mâncare, decât pte la srbătorile celea mari, fiind în privința acesta în deplină provăduți în institutu, *nici bani*, ci lipsele de vesminte, cărți și altele de soful acesta să li-se împlinescă pe calea superiorității, ca așa să se evite ori ce ocaziune la escese și transgresiuni de disciplină, daunose educațiunii și progresiunii în studiu. Condițiunea acesta li-se aduce aminte cu de-

osebire părinților, tutorilor și îngrijitorilor, căci altminte superioritatea seminariului nu poate lua asupra sa în multe privințe nici o răspundere pentru elevii concreduți îngrijirii sale, și urmările neobservării condițiunii acesteia părinții vor avé să și-le ascrie și-e și.

Pentru suma de 120 fl. v. a. pe unu an scolastic tinerilor li-se va da următoarea proviziune:

1. Locuința în institutu, în sale mari sănătoșe, luminoșe și provăduite cu tote cele de lipsă.

2. Viptu întregu regulatu, și în special în di de dulce: a) *Dejunu*, câte unu păharu de lapte caldu cu pâne; b) *Prându*, 3 specii și anume: supă de carne, carne cu sos și mâncare grosă cu carne, s'au friptură, éra în Dumineci și srbători pe lângă acestea și aluat; c) *Cină*, 2 specii, anume: supă de carne și mâncare grosă cu carne. În zile de postu, dimineța unu păharu de lapte caldu cu pâne, la amézi 3 specii, éra sara supă și mâncare grosă de legumi, brânză sau lapte.

3. Spălatulu întregu preste anu. Pentru întăritulu schimburilor însă se va plăti separat și anume 3 fl. la începutulu anului.

4. Luminatul în timpul recerutulu.

5. Încălțitul în timp de iernă.

6. Medicu și medicină din apotecă sau de casă pentru cei morboși și viptulu prescris de medicu.

7. Instrucțiune în casu de lipsă prin individi eminenti.

După ce din motive de igienă și curățenie s'a adaptat pentru tinerime în edificiulu institutului și o scaldă de apă caldă, așa ca fiesce care elevu să se potă folosi și de scaldă, se va solvi la începutulu anului o taxă de 1 fl. pentru folosirea scaldei.

Părinții, ai căroru fi vor fi primiți în seminariu, se înscințeză, că pentru obiectele de aranjamintu, ce vor fi date spre folosire fiilor lor sub număr deosebitu, aceia vor fi răspundători. Deci ori ce daună vor avé să o rebonifice d. v. v.

Tinerii primiți în seminariu vor avé a se presenta înaintea superiorității seminariale în 1 Septembrie nou. Aceia, pe cari mediculu institutului li va afla inadmisibili din ori ce motivu igienicu, vor trebui să părăsescă seminariulu.

Blăși în 3 Iuliu 1893.

Dr. Vasiliu Hossu.

Noutăți.

Stațiuni cantoru-docentale. Cu terminulu de 31 Iuliu s'a scrisu concursu. I. În *protop. Alba-Iuliei* la staț. docent. din *Întregalde*, cu emolumentele: 300 fl. din repartitie. II. În *protop. Murșului*: 1. staț. doc. din *M.-Oșorhei*, cu emolumentele: 200 fl. din casa bisericeii în rate lunare și 2. staț. cant.-doc. din *Vaidacuta*, cu emolumentele: a) 80 fl. din repartitie, b) 90 metr. cucuruzu comp. în 72 fl., c) 4 jug. 440° pământu arătoriu și cositoriu comp. 20 fl., d) venite stolare 28 fl. În tote stațiunile aceste se dau cuartiru și lemne focale.

Mitropolitu acusat cu crima de lesa-maiestate. Foea oficiosa din Sofia anunță, că mitropolitulu „ortodoxu” de acolo este acusat, fiind că într'o predică a provocat poporul la revoltă contra guvernului și la ură față de principe. Procurorul cere pedepsirea cu morțe a mitropolitului.

Adunarea poporală dela Șoprunt s'a ținutu Sâmbăta luându parte la ea vre-o 500 de persoane, mai alesu industriași mici, calfe, proletari și câțiva economi. Adunarea s'a pronunțat pentru căsătoria civilă și sufragiulu universalu. Vestitul democratu Kronawetter din Viena nu a venit la adunare, precum se aștepta.

Pentru procurarea de recușite, stéguri flamure, policandre, albituri, obiecte piș, icone și cărți bisericesci recomandăm institutul de artă a lui **Süts și comp.** din **Buda-pesta**, cari la dorința trimitu gratis catalogul prețurilor.

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

VI.

Elementul laic în biserică.

La începutul „cercetărilor” sale dl. N. Densușană susține, că a luat pînă în mână spre a le scrie fiind rugat „de mai mulți bărbați distinși gr. catolici”. Acum dacă frasa cu „bărbați distinși”, de cari fu rugat dl. Densușană, nu e numai o frasă foarte fadatinată, stereotipă la ocazii de acestea, atunci dl. Densușană putea spune, cari sunt acei „bărbați distinși”. Fiind că însă dl. suh nu i-a spus, de aceea ne luăm libertatea de a-i spune noi, că acei „bărbați distinși” sunt de bună samă doi sau trei esaltați, de cumva nu este chiar numai unul, care cădînd în cursa, în care l'a dus cutezarea-l proprie, a strigat preste munți dl. N. Densușană, să vină, să-lu scotă. Și etă pentru ce credem noi așa! „Bărbați distinși” gr. catolici ar fi aflat de bună samă alți bărbați multu mai distiași ca dl. Densușană în ale istoriei și ale dreptului, pe cari să-l roge „să lea pînă în mână spre a înfățișa prăpastia cea mare”, în carea „este aruncată biserică și națiunea română prin conciliile dela 1872 și 1882”, dacă cumva bărbații nostri în adevăr distiași și nu esaltați ar vedé vre-o „prăpastie”.

Cetitorii nostri au avut și din cele dise pînă acum ocaziune să se convingă, cătă de „nedistiași” bărbatu e dl. N. Densușană în ale istoriei și ale dreptului. Și în tractatele următoare voru avé ocaziune să se convingă și mai bine. După ce le vom gata pe tôte, le vom eda separată în unu tomă, și apoi le vom trimite la toți bărbații gr. catolici în adevăr distiași, ca să-lu potă judeca pe dl. Densușană, care din cătă scimă noi, are și ceva oficiu pe lângă academia din București, întru cătă dînsul se crede a fi „istoric”. Chiaru pentru aceea vom trimite și tuturor membrilor academiei căte unu esemplar, ca să vadă și să cugete și dînsul, ôre înainte ômenilor serioși și instruiți servece academiei spre onôre și laudă, că fanfaroni îndrăsneti ca dl. Nic. Densușană se potă gera ca „istoric” în jurul academiei.

Că în ce măsură merită dl. Densușană numele de „istoric”, și cătă de pe nedreptul și-l'a usurpat, se vede foarte evident și din modul, cum tracteză din punctu de vedere istoric și juridic cestiunea elementului laic în biserică. În „cercetările” sale atinge cestiunea acésta în două locuri. ¹⁾ Mai întâi susține la pag. 7, că în sinodul provincială ținut de Mitropolitul Vancea la 1872 „poporul credincios fu eschis în unu mod violent de a mai avé cuvintu în ori ce felu de sinode bisericesti, fie acele mitropolitane ori diecesane, fie în cestiuni de credință, fie în cestiuni de simplă administrațiune bisericesti”, ér apoi la pag. 13, că în sinodul dela 1882 „fu eschis de a mai avé cuvintu chiar si în cestiunile cu privire la administrarea fondurilor și averilor bisericesti”.

Cel ce nu cunôse decretale sinodelor dela 1872 și 1882, și cetesce cuvintele aceste ôrbe de cutezătore ale dl. Densușană, de siguru dacă prin cuvintul „violentu” nu-și va inchipui, că Mitropolitul Vancea a dată afară de spate din sinode pe „poporul credincios”, va crede cel puținu, că cine scie ce *anatemă maranatha* este pronunțată asupra celui „popor credincios”, dacă va pofti să albă și elă ceva cuvintu în biserică barêm și numai la administrarea averii bisericesti. Și totuși din tôte acestea nici în sinodul I dela 1872 nici în alu doilea dela 1882 nu se află nici unu singur cuvintu legănatu.

Cândă însă susține dl. Densușană cu multă emfasă, că sinodul Mitropolitului Vancea dela 1872 „a eschis pe poporul credincios de a mai avé cuvintu în ori ce felu de sinode bisericesti, fie acele mitropolitane, ori diecesane, fie în cestiuni de credință, fie în

cestiuni de simplă administrațiune bisericesti”, atunci totodată a susținut și următoarele lucruri:

1. Că pînă la Mitropolitul Vancea „poporul credincios” a avut totdeuna în biserică noastră „cuvintu” în sinodele mitropolitane și diecesane.

2. Că pînă la Mitropolitul Vancea „poporul credincios” în sinodele mitropolitane și diecesane „a avut cuvintu” în cestiuni de credință, sau în cestiuni de simplă administrațiune bisericesti.

Dară sinode „mitropolitane” nici nu s'au ținut pînă la Mitropolitul Vancea, și de aceea din acestea n'a putut scote pe „poporul credincios”. În sinodele diecesane, a căroru acte le avem, nici o urmă nu va afla dl. Densușană nicăiri, că „poporul credincios” se fie avut „cuvintu” în cestiuni nici de credință, nici de administrațiune bisericesti. Ba afară de unu sinod ținut sub episcopul Clain, la care acesta a chemat și pe unu nobil român, și care proprie a fost mai mult o consultare politică, nu va afla nicăiri nici cea mai mică și mai nefusemnată urmă de sinode, la cari să fie participat și „poporul credincios”. Cestiunea dreptului cu privire la poporul credincios în biserică o vom lămuri mai târziu. Aci e vorbă numai de cestiunea faptului istoric, că „poporul credincios” pînă la Vancea a luat parte și a avut „cuvintu” în sinodele diecesane. Și din punctu de vedere istoric dl. Densușană nu a făcutu nici cea mai mică încercare, ca să-și probeze asertiunea asta, și de ar cerca ori cătă, nici odată nu o va puté proba. Tôtă asertiunea acésta este și rămâne o scornitură a dînsului. Și pe basa de scornitură istorice se încumetă dl. Densușană „istoric” a ataca întru adevăr în mod violent pe Mitropolitul Vancea, unu din cei mai mari bărbați ai seculului nostru, care nu noué Românilor, ciși altor națiuni ca cea francesă și germană le-ar fi făcutu onôre pe unu scaun mitropolitan, precum au recunoscutu fuși-și străini.

Încă și mai departe merge dl. Densușană, cândă despre sinodul alu doilea ținut de Mitropolitul Vancea la 1882 susține, că „a eschis pe poporul credincios de a mai avé cuvintu chiar și în cestiunile, ce privesc administrarea fondurilor și averilor bisericesti”, și ca publicul cetitoru nu cumva să credă, că dînsul spune unu neadevăr, în parentese se provôcă la decretale acestui conciliu Tit. II. Sect. IV, c. 94 și pag. 180—184.

Acum spună însuși dl. Densușană, ôre publicul cetind cuvintele aceste ale dînsului nu va crede fără esceptiune, că sinodul acesta sau a eschis espresu și cu cuvinte chiare pe poporul credincios „de a mai avé cuvintu în cestiunile, ce privesc administrarea fondurilor și averilor bisericesti”, sau dacă nu, atunci a introdus o praxă nouă, prin care s'ar fi cassat „praxa veche”, după care și poporul credincios avea cuvintu în cestiunile acelea?

Dară decretale conciliului II dela 1882 nu dicu nicăiri nici cu unu cuvintu legănatu, că poporul credincios nu mai are „cuvintu” în cestiunile fondurilor și averilor bisericesti, cu tôte că ar trebui să o dică, dacă ar fi adevăratu ceea ce dice dl. Densușană.

Ce se ține însă de praxa veche în administrarea averilor și fundațiilor bisericesti, aceea a fost pînă la 1882 următorea: Avera diecesană fu administrată prin Capitulu, avera parochială prin curatorii aleși de popor sub supraveghierea parochilor. Dacă ar fi deci adevăratu, ceea ce dice dl. Densușană, atunci sinodul dela 1882 ar fi trebuit să casseze praxa acésta și să introducă alta, prin carea poporul să fie eschis cu totul dela administrarea averii bisericesti. Despre acésta însă nicăiri nu va afla dl. Densușană nici unu cuvintu nici în locurile, la cari se provôcă dînsul, nici airea în tôte decretale. Și ca să se vadă, ce credință

merită dl. Densușană, cităm din decretale chiaru cuvintele locurilor, la cari se provôcă dînsul. Și anume în Tit. II. Sect. IV. pag. 94 se dice: „Capitularu au datorința de a administra tôte fondurile și fundațiunile archidiececane în sensul literelor fundamentale ale singuraticelor fundațiuni concredate administrării capitulare.” Éra la pag. 182 se dice: „Averile bisericesti și scolastice se administreză imediat prin curatorii bisericesti sub controla parochilor locali.”

Ce cuprindă dară decretale sinodului alu doilea dela 1882? Nimicu altceva decât praxa veche codificată în paragrafi, praxa observată sub Mitropolitul Suluță, episcopul Lemeni și Bobu, de cândă există instituțiunea capitulului. Din ce a fost dară eschis poporul credincios în sinodul acesta cu privire la averile bisericesti? Chiaru din nimica, ci a rămas în tôte drepturile de mai înainte.

Judece acum cetitorii serioșitatea și sinceritatea dl. Densușană și valôrea dînsului ca „istoric”, cândă nu are nici cea mai mică cunoscință de istoria administrării averilor bisericesti în biserică noastră.

Fiind că însă dl. Densușană vorbesce de sinode, în cari poporul credincios sau laic ar avé cuvintu în cestiuni de credință, de administrațiune bisericesti și de administrarea averilor și a fundațiilor bisericesti, așa este de lipsă să tractăm lucrurile aceste din punctu de vedere alu dreptului universalu din biserică răsăritulu.

Cestiunea stă din trei întrebări, și adecă:

1. Au laicii dreptu în sinode cu privire la lucrurile de credință?

2. Au laicii dreptu în sinode cu privire la guvernarea spirituală bisericesti?

3. Au laicii dreptu în sinode cu privire la administrarea averii bisericesti?

Fiind că și dorința dl. Densușană ca și a noastră este, ca cestiunea să se deslege după dreptul și praxa bisericesti răsăritulu, de aceea nu ne putem provoca decât la codicii de legi ai bisericesti răsăritulu, cari sunt Sfința Scriptură, Pravila și Pidalionulu.

I. Acum, ce se ține de cestiunea întâi, că ôre au laicii dreptu în sinode cu privire la lucrurile de credință, în faptele Apostoliloru din S. Scriptură c. XV, unde este vorba de sinodul Apostoliloru, cestiunea dogmatică cu privire la tălarea împrejură a creștiniloru întorși din păgani, apriat se spune, că nu poporul, ci Petru, Paulu, Varnava și Iacobu o au deslegat, deși era de față tôte adunarea credinciosiloru din Ierusalim. Éra în Pravila și Pidalionulu dl. Densușană de ar căuta și cu lampa lui Diogene, nu va afla nicăiri urmă de vre-o lege, carea să dea dreptu laicilor de a decide în sinode cu privire la lucrurile de credință. Totu asemenea nu va afla nicăiri nici cea mai mică urmă nici în praxa bisericesti răsăritulu. Consciința acésta, că laiciloru nu le compete nici unu dreptu de a judeca cu privire la lucrurile de credință, așa a fost și este de puternică și de evidentă în biserică răsăritulu, cătă mai în zilele trecute, cândă fu desbătută în corpurile legiuitoare din România legea cu privire la clerulu de mir, ministrulu de culte și alți oratori încă au decherat, că ei nu voesc să se atingă de locu de dogme, căci dreptulu acela loră ca laici nu le compete.

Dl. Densușană însă după datina sa de a amesteca lucrurile, fiind că despre nimicu din cele cuprinse în „cercetările” sale nu are idee clară, amestecă pretutindenea sinodele, întru cătă ele sunt unu elementu în organismulu bisericesti, cu adunările private ale poporulu. Așa de esemplu altceva sunt sinodele dela 1872 și 1882, și altceva este de pildă conferința fruntașilor gr. catolici dela Alba-Iulia în 1871. Cele diatăi, întru cătă sunt unu elementu în organismulu bisericesti, fură ținute în înțelesulu canônelor, și de aceea toți membrii provinciei noastre sunt obligați a se supune decisiuniloru aduse în ele, ca și la totu atâtea legi.

¹⁾ „Cercetările” dl. Densușană publicate în „Gazeta Transilvaniei” fură edate și în broșură separată.

Cea din urmă a fost o consultare privată a mai multor membri a bisericii cu privire la o chestiune actuală. Ea nu fu ținută în înțelesul canoanelor, și de aceea deciziunile ei nici nu au putere obligatorie pentru nimeni, va să zică nu au putere de lege. Atari consultări chiar și cu privire la lucrurile de credință pot fi ținute ori cândă laici, și dacă le place, pot decide și aceea, că ei primesc ori nu primesc cutare și cutare articol de credință. Deciziunile lor însă nu au putere de lege obligatorie pentru nimeni, nici chiar pentru cei ce le-au adus. O atare consultare sau conferință, însă nu sinodul în înțelesul canonic, a fost p. es. adunarea cea mare dela 1700, în care fu primită unirea. Deciziunile ei n-au avut putere obligatorie de lege decât pentru participanți și pentru cei ce au voit să le primesc, și încă și pentru aceștia numai până cândă au voit. Cu totul altcum stă lucrul cu sinodele. Celui ce se mărturisește pe sine creștin gr. catolic, acela priu aceea mărturisește, că în organismul bisericesc recunoște funcționarea sinodelor prescise de sfințele canoane ca ună ce legală și apartinătorii constituțiunii bisericii, și de aceea trebuie să se supuna deciziunilor aduse în ele. Pentru aceea refractariul, care nu voese să se supună, ese afară din legătura bisericii, devine așa dîcîndu revoluționar. Analog stă lucrul în viața civilă a statului. Altă adunare e parlamentul și alta o conferință politică a cetățenilor. Cea dintăi e un element în organismul și constituțiunea statului, și de aceea deciziunile lui au putere obligatorie pentru toți. Cele din urmă sunt întruniri libere fără putere publică, și de aceea nimeni nu e silit să se supună deciziunilor sau rezoluțiunilor aduse într'însele.

Amestecul acesta bizar al sinodelor ca element în organismul bisericii cu întrunirile libere ale singuraticilor, îl face pe dlă Densușanu să vorbească atăta de dreptul poporului în sinode relativă la chestiunile de credință. În sinodul n-au avut și nu vor avea laici nici odată drept de a decide cu privire la lucrurile de credință. În întruniri libere pot face ce vor voi, pot să ia atitudine față cu ceva articol de credință statorită în vre-un sinod, anume să-l primescă ori nu. Numai câtă atitudinea lor n'are nici o putere de lege obligatorie pentru nimeni, și dacă nu primesc o decizie de credință a vre-unui sinod legal, atunci încetă a mai fi membri ai bisericii, și sunt liberi să trecă la altă biserică ori să fundeze una nouă.

II. Ce se ține de dreptul laicilor în sinode cu privire la guvernarea spirituală a bisericii, în totă Pravila și în totă Pidalionul și în toți sfinții Părinți ai bisericii răsăritului nu se află un singur canon, care să dea laicilor ceva drept sinodal cu privire la guvernarea spirituală a bisericii. Totu asemenea despre un atare drept nu se află nici cea mai mică urmă nici în actele sinodelor ecumenice și în cele topice ale bisericii răsăritului. Au luat ce e drept în răsărit la multe sinode parte și comisarii puterii de stat. Chemarea lor însă nu era, ca să lucre împreună cu clerul la aducerea deciziunilor, ci numai ca să păzescă ordinea din afară a sinodului, să apere biserică și interesele statului.

Cândă Mitropolitul Șaguna și-a propus, să introducă în biserică sa constituțiunea protestantă decopiată mai târziu în statutul organic, atunci în un op intitulat Anthorismos a făcut încercarea să probeze din canoanele bisericii răsăritului, cumcă laicilor le compete drept sinodal în guvernarea bisericii. Spre scopul acesta s'a provocat la canonul 34 al Apostolilor și 13 al sinodului dela Laodicea, pe cari însă le-a interpretat în un mod așa de forțat, câtă s'a compromis înaintea tuturor canoniștilor europeni. Precum este cunoscut, Pravila conține canoanele bisericii răsăritului, însă nu per extensum, ci pe scurtă servindu-le de îndreptări interpretările mai virtușe ale lui Zonara și Balsamon. Dară în Pravila canonul

34 al Apostolilor, la care se provacă Șaguna, sună: „*Episcopii fără de mai marele lor (Mitropolitul), nimic să nu facă, numai cine și pe la eparchia lor; așiderea și mai marele lor fără de dîșit nimic, pentru pacea ce li-se cade să aibă.*” Era canonul 13 dela Laodicea sună: „*Nealesă să fie, carele e alesă de mireni.*”

Cetitorii acum pot vedea, cât de tare s'a compromis Șaguna înaintea canoniștilor, după ce nici Sintagma Grecilor, nici Pidalionul n'au explicat, fiind că a fost cu neputință absolută să explice canoanele acestea în înțelesul larg al dînsului, era Pravila urmînd interpretările lui Zonara și Aristen, mari autorități și pentru Șaguna, află în ele chiar contrariul la ceea ce dîce Șaguna. Amîndoi interpretă aceștia celebri orientali Zonara și Aristen cuvîntul: ἄλλοι = mulțime ilu explică cu: κομμωτοί = lumeni, mireni, laici, și explicarea acesta o a primită și Pravila în canonul 34 dela Laodicea, cândă dîce: „*Nealesă să fie celii alesă de mireni.*” Lui Șaguna i-a trebuit însă cu ori ce preț canoane orientale în favorul constituțiunii protestante, ce voia să o introducă în biserică sa, și de aceea a chinat astfel canoanele. (Vezi și Vehring „Das Recht der orientalischen Kirche” pag. 665.)

În Faptele Apostolilor C. VI. v. 1—6 se amintesc, cum Apostolii au lăsat, ca comunitatea bisericescă să aleagă pe cei 7 diaconi, și așa s'ar vedea, că dacă în biserică apostolică prin alegerea acesta laici au luat parte la guvernarea spirituală bisericescă, acesta are să servescă de îndreptări pentru toate timpurile. Însă în biserică apostolică poporul a îndeplinit multe lucruri, cari mai târziu nici cândă nu le-a îndeplinit. Acesta din cauza, că în timpurile acelea extraordinare, cândă s'a pusă basa bisericii, foarte mulți credincioși din popor erau înzestrați cu charizmele Spiritului sfințit, precum a limbilor, minunilor, profeției și așa mai departe. Cei înzestrați cu charizmele acestea se considerau încetă de apartinătorii clerului, și câte odată îndeplineau și funcții extrasacramentale, cari proprie se țin de cler. Așa nu numai au ales pe cei 7 diaconi, ci și predicau în adunările creștinilor, precum se vede din epistola către Corinteni, cu toate că predicarea se ține de cler.

Încetîndu charizmele după espirarea periodului apostolic, au încetat și funcțiunile, cari poporul în periodul acesta le îndeplinea în mod extraordinar, ceea ce de sigur nu s'ar fi întimplat, dacă biserică în timpul nemijlocit următor după periodul apostolic ar fi avut conștiința, că funcțiunile acestea ale poporului nu au fost extraordinare, proprie acelu period, ci dătătoare de directivă pentru toți seculii următori. De aceea în periodele următoare nu s'a mai îndeplinit nici odată nici o alegere de mai mari bisericesci prin popor. Era în timpurile vechi, ce e drept, întrebătu totdeauna și poporul despre valoarea morală a celui ce era să se înalte la o treptă ierarhică, căci S. Apostolul Paul dîce, că celii ales „*să aibă și mărturie bună dela cei dinafară*”, și până în ziua de astăzi cu ocaziunea chirotonirii episcopului înainte de ce ar îmbrăca pe cel chirotonit în ornatele ierarhice, întrebă pe popor, că: *Vrednicu este?* și nu-l îmbracă, decât numai după ce poporul răspunde, că: *Vrednicu este!* Acesta era atunci de lipsă, fiindă că episcopul nu putea să cunoscă totdeauna deplin valoarea morală a celui ce era să se înalte la o treptă ierarhică, căci atunci nu esista institute de creștere pentru cler, ci clerul se lua dintre credincioși, din mijlocul poporului. Judecata însă cu privire la demnitatea și capacitatea celui ales, precum și asupra valorii opiniunii poporului era totdeauna de competență singur a episcopului. De aceea alegerea ore cuiva prin ierarhie la treptă ierarhică se numia: τὸ ψηφίζεσθαι, testimoniul poporului însă despre demnitatea celui ales se numia: τὸ συνηψίζεσθαι. Pentru aceea dîce S. Chrisostom în cartea

1) Döllinger Christenthum und Kirche in der Zeit der Grundlegung pag. 329.

despre preoție, că dacă pe ore careva l'ardori întregă comunitatea, și episcopul scie, că respectivul e nedemnu, atunci nu este dator să-l înalte în vre-o treptă ierarhică. De altă parte prudența juridică poftia, ca nici un episcop ori preot să nu se înalte la această treptă, dacă era urtă majorității poporului.

Întrebarea poporului cu privire la valoarea morală a celui ce era să se înalte la o treptă ierarhică, se întimpla în adunări electorale. Acestea însă mai târziu au degenerat în nise adunări tumultușe, așa câtă încă S. Chrisostom în cartea sa despre preoție s'a tînguit tare în contra lor. De aceea mai târziu dezvoltîndu-se instituțiunile bisericesci astfel, câtă episcopii creșeau clerul în seminariile de lângă ei, unde cunoscă bine pe fiesce care, a încetată ca superfluă și întrebarea regulată a poporului, și a rămasă numai un lucru ritual.

(Va urmă.)

Dionisiu și Sibilele.

Scene din timpurile Cesarilor de Miles Gerald Keon.

(Continuare.)

Paul așteptă câteva momente, până ce Evreul dispăru, apoi se ridică, și după ce se convinsese, că nu-l vede nimeni, încuiă repede ușa.

„Veniți, Tellus, Longin, Cherias!”

Cei trei omeni intrarmăi grăbiră la Paul. „Vreă să vă spun, ce sorte s'a croit nouă aci de acest tîlhari bătrîn. Mișelul a ascuns în casa asta șapte deei de bărbați, cari la un anumit semn să ne răpescă comora lui Germanic și să o transporte de aci, dacă va fi de lipsă, chiar prestă cadavrele noastre. Ei sunt toți pungași puternici cu umere late, și printre ei, prietine Tellus, sunt și omeni de pe arenă.”

„Las, că pe aceștia îi voi aduce eu în ori,” dîce gladiatorul de odinioară. „Nu va rămâne nici unul, căruia, dacă mi-s'ar împotrivi mie, să nu-l frîngă cefa. Dacă va trebui, chiar la dece de odată.”

„Te uită aci, comandante,” începă acum la rîndul său Cherias, și desfăcîndu-și sagumul arătă brațul său puternic. „Și privesce-o și acesta!” continuă scoțîndu din tecă o sabie scurtă romană.

„Sciă foarte bine,” dîce Paul admirînd puternicii lui muschi, „sciă foarte bine, ce pot și ce au putut și în trecut să facă la tine acestea! Noi doi, prietine Longin, încă ne vom apăra, cum vom pute. Altcum să sciți, ca acest cămătar n'are de ce să se tîmă, căci siguranța lui nu e periclitată nicăire, nici chiar de Luciu Piso. Dar acesta l'a costat și pe el foarte mult; de aceea ne totă vorbește despre câștigul slab, ce-l face. Însemnați-vă, că ei au de gând să ne atace în drum.”

„Dar n'avem noi doispredede ca l' minunați?” dîce Longin.

„Cai au și ei,” observă Paul, „și nu-ți uita, că ai lor nu sunt încărcăți cu ai nostri și cu lădile de bani. Și ore pută-ne vom împotrivi la șaptezeci? Ore putem noi conta la un ajutor din partea guvernorului? Luciu Piso are lipsă de puținii soldați, ce i-au mai rămas, și nu cred, să ne potă da nici unul. Ce ar fi dar de făcută între împrejurări ca acestea? Ași vre să vă audă părerile.”

Unul dîcea una, altul alta. „Ar fi mai bine potă,” propuse Tellus, „ca să mai așteptăm vre-o două cu transportarea banilor, ca într'aceea să ne întărim puterile.”

„Dar ei încă voru aștepta și se voru întări,” răspuse Paulu. „Ba se poate, că ne voru aduce într-o poziție, de nici nu vomu mai pute părăsi casa.”

„N'ar fi ore mai bine, ca să trimitemu unu solū la Germanicu, care să-i spună împrejurările nōstre și să-i cēră ajutoriū?” Așa dicea Cherias.

„S'ar putē,” aprobă Paulu. „Dar eu gāndescū, că solia asta i-ar fi fōrte neplăcută Cesarului, și nouē încă ne-ar detrage din cinste. Voi cunōsceți zelulū lui și sciți, cum așteptă, ca să ajungă în posesiunea banilor.”

„Nu,” dise Longinū, „pe noi nu ne-ar putē ajuta aici fără numai o apucătură viclenă. Centurionulū să împărtășescă lui Eleazarū, că pe noi ne așteptă o cētă într'o depărtare cam de douăzeci treizeci de miluri — sau că Germanicu are de gāndū să nāvālēcă numai poimāne, ér noi vomu fi cātū se pōte de liniștiți.”

„Eu mē temū, ca inimizii să nu ne nimicescă și planulū acesta informāndu-se despre realitate. Dar ascultați, prietinelorū, ce am gānditū eu, și dați-mi mână, că imi veți sta întru ajutoriū! Lorū nu le va trece prin minte, că noi amū ghicitū planurile lorū, cu atātū mai puținū cā amū voi așa curēndū să ne ferimū de ele. De aceea în astā nōpte ne vomu îndestuli cu o oră două de somnū, și pe cāndū va crepa de ziua, noi să fimū departe de orașū. Nu vomu putē să scăpāmū fără numai prevenindū pe inimizii. E bine, că lădile suntū pe rōte. Asta ne ajutā fōrte multū. Așa le vomu putē scōte ușorū. De aci încolo ne vomu socoti noi, că ce avemū să facemū. Vorba lui Longinū: dinte pentru dinte, viclenie pentru viclenie. Noi vomu intra în celū mai apropiatū grajdū și vomu pacheta din nou, și anume la fundū nisce petri, éră banii li punemū între flū și paie, ca pe drumū să nu zurăe. Ei, ce diceți?”

„Pe Joe,” esclamă fostulū Lanista încântatū, „ar crede omulū, că n'ai fostū în Atena, ci tocmai în școlā dela Carthago!”

„Așadară vē place planulū meū?” întrebă Paulu.

„Peste mēsura,” aprobă Cherias și Longinū.

Cherias se apropiă de masă, turnă vinū în pocale și dise zimbindū: „Acesta ne va ajuta, ca să ducemū în deplinire partea întâie din programū.”

Unū „Trăescă centurionulū nostru, nobilulū Paulū Lepidū!” se auți încetinelū, dar din inimă.

Pocalele se umplură din nou.

„Comandante, eu voiū lua asupra-mi vigherea, sau mai bine vē voiū fi deșteptătorulū,” dise îngrijatulū Tellus. „Preste două ore cu orl ce prețū să fimū departe de acestū miserabilū cuibū, și se înțelege cu comōra.”

Paulū li mulțami printr'o privire de aprobare.

Preste câteva minute erau adurmiți în așternutulū, ce și-lū făcuseră de-asupra lădilorū cu bani.

(Va urma).

Bibliografie.

A eșitū de sub presă opulū **Toma a Kempis**, tradusū de **Gavrilū Popū** canonicū. Prețulū legatū cu auritură costă 1 fl. 10 cr. Doritorii de a-lū avē să se adreseze la autorulū trimițēndū cu asemațiune postală 1 fl. 15 cr. și vorū primi opulū sub legătură cruciată fără portū.

A apărutū de sub tipariū **Otcolchulū celū micū** edit. III. Blașiū 1892 și se află de vîndare la tipografia seminarială nelegatū cu prețulū de 80 cr. v. a., legatū cu călcăiū de pānză cu 95 cr. v. a. Legatū dimpreună cu **Pentecostariulū** costă 1 fl. 80 cr. v. a.

Bursa de Budapesta.

Din 11 Iuliū st. n. 1893.

Renta de aurū ung. 4%	115.50
„ „ corōne r. ung.	94.75
Împrumutulū căilorū ferate ung.	120.50
Amortisarea detoriei căilorū ferate de Ostū ung. (1-ma emisiune).	—
Amortisarea detoriei căilorū ferate de Ostū ung. (2-a emisiune).	101.50
Bonuri rurale ung.	96.50
„ urbariale ung.	—
Obligățiunile desp. regalilorū	100.75
Împrumutū cu premiū ung.	148.20
Losuri pentru regularea Tisel	142.50
Renta de hārtie austriacă	97.50
„ „ argintū austriacă	98.—
„ „ aurū austriacă	118.25
Losurile austr. din 1860.	165.—
„ Viena	176.50
Acțiunile bancel austro-ungare	984.—
„ „ de creditū ung.	413.—
„ „ „ austr.	337.20
Obligățiunile cu câștigū ale bancel ipot. ung.	127.—
Scrisuri fonciare ale institut. de cred. și economi „Albina”.	101.—
Galbeni împărătesci	5.85
Napoleon-d'or	9.85
Mārcei 100 imp. germane	60.70
Londra 10 Livres șterlingi	123.60

Editorū și redactorū răspundătorū:

Dr. Victorū Szmigelski.

Nr. 155—1893.

(30) 3—3

Edictū.

După ce Vasilie Hampu gr. cat. din Comuna Vulpēru legiuitulū bărbatū alū Parascevei Hantz gr. cat. din opidulū Sibiu, trecuți acum 9 ani, și-a părăsitū pe soția sa legiuită, fără ca să i-se pōtă sci ubicațiunea aceluia, se citēză prin acēsta, ca în terminū de unū anū și o zi, să se prezente înaintea subscrisulū forū matrimonialū, căci la din contrā procesulū divorțialū urditū în contrā-i se va pertracta și decide și în absența lui.

Dela forulū matrim. de I-a Instanță deleg. alū Protopopiatulū Cichindelū gr. cat.

Sēcādare la 24 Iuniū 1893.

Demetriū Cutaantū,
protopopulū preș. for. matr.

JOSIFU GAVORA (3) 13—26

distinsū cu medalia expositiōnală cea mare pentru lucrū excelentū și gustū bunū la expositiunea regnicolară din Budapesta în a. 1885.

Budapesta, IV. strada Vațului Nr. 17

Recomāndū cu prețuri de cele mai convenabile și în executare cātū se pōte mai frumōsă obiecte de lēpsă

pentru ajustarea bisericilor, și anume:

Felōne preoteșci și stichare diaconesci

Flamure pentru biserică și reuniuni.

Flamure pentru reuniuni de pompieri, de scolari,

reuniuni bisericesci, reuniuni industriale, de

cântări și de pompe funebre.

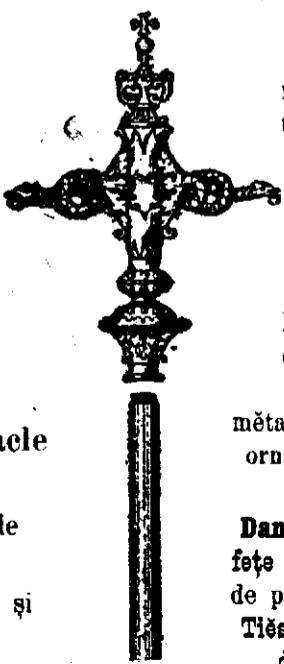
Candelabre, racle și potire,

luminarie de

parete

și de altariū, și

candele.

Primescū și eștuiescū ieftinū

repararea vestimentelorū besericesci,

întrargintarea și întraurirea de potire, racle, candelē

și luminarie de altariū.

Mare asortimentū de brodări de aurū,

de argintū și de mētasă, precum și de

ornaturi besericesci brodate

Dantele besericesci, fețe de altariū, cruci

de pārete și de scōlā.

Tlēsēturi bisericesci, damasturi etc.

Acurătatea mea o potū dovedi cu sute de epistole recunoscătore.

Garantū de prețuri și preluminare de apese trimiți la cerere franco.

Cu deosebită stimă cutezū a încunoscintă pre

Veneratulū Clerū greco-catolicū,

cā precum și până acum iaū asupra-mi gătirea de iconostase, amvōne, altare

și alte obiecte de ale instruirei interne a bisericilorū, în ce privesc lucrulū de mēsariū și de sculptorū, de colorare respective de marmorisare și de provedere cu icōne sante, dimpreună cu aședarea acelorū obiecte în fața locului, precum și renovarea de iconostase cu prețurile cele mai ieftine.

Cu proiecte colorate servescū cu placere.

Iconostasele ridicate de mine în bisericile greco-catolice aū câștigatū recunōscere deosebită, si tōte mē îndreptățescū la sperarea, că Veneratulū Clerū mē va împărtăși ocașional-minte de prețuita-i încredere. Silința mea sē va îndreptă totū-deauna într'acolo, că și de aci înainte se meritū renumele celū bunū, care mi-lam câștigatū până acum.

Prin tarifulū de zone dispārēndū departările, prin acēsta capacitatea de concurință mi-sa mārītū.

Rogāndu-mē pentru prețuite comāde sum

Oradea-mare, 10 Ian. 1892

cu deosebită stimă

Carolū Müller,

auritorū și fabric. de recurs. biserice.

(6) 22—52